

1261

754

U-SS2

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱԶՄԱՎԷՊ ՀԱՆԳԻՍԻ

ԱՅՎԱԶԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԾՈՎԱՆԿԱՐԻՉ

Յ Ի Շ Ա Տ Ա Կ Ա Ի

ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

(Հանուած Բազմալիպի Ա. պրակէն)

2004

216

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ – Ս. ՂԱԶԱՐ

1898

754.
Ա-552.

2011

759

U-552.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՅՎԱԶԵԱՆ

37457-67

ԱՅՎԱԶԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԾՈՎԱՆԿԱՐԻՉ

ՅԻՇԱՏԱԿԱԻ

ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

ՆԱՅ հանձարն հրաշք կը գործէ : Սա-
կաւ կ'երեւի նա հրապարակի վերայ, ստոյգ
է այդ, բայց փառք. եւ կ'երեւի հաւասա-
րապէս մամլոյ ներքեւ, վրձնոյ տակ, թա-
ւերաբեմի վերայ, արքայական աթոռոց
շուրջ, եւ ամենայն ուրեք : Հայ հանձարն
անմահ է. հարուածք եւ կտտանք, հուր եւ
մուրճ չեն եղծաներ ոսկւոյն գեղը, այլ մա-
նաւանդ տաւի կը պայծառացնեն : Տառա-
պեալ ազգ, եղկելի՜ ժողովուրդ, որ բոլորին
թշուառութեանդ մէջ անգամ՝ տաղանդով եւ
գործութեամբ յորացելոց աչերը կը խոնար-
հեցնես. պէտք չէր որ լքուած լինէիր դու
յերկնից :

Այլազեանն. ահա այն անունն՝ որ իւր
պարզութեան մէջ ամբողջ մեծութիւնն է,
վերաբերուած է հայ հանձարոյն գեղարուեստից
մի մասին մէջ. այն անունն՝ որ լցած է բու-
նական Ռուսաստանը, բովանդակ նկարչա-
կան աշխարհը : Կը սքանչանայ եւ կը պատ-

կառի Եւրոպէ այդ արուեստագիտէն. կը սքան-
չանայ եւ կը հպարտանայ հայն իւր այդ զա-
ւակով :

Մտօքս կը թռչիմ դէպ ի թոհ եւ բոհ
երկրագնդոյս, կը տեսնեմ աջ մի, որ կը
սրանայ բարձրէն ի վայր՝ կ'առնու լեռնա-
նման պղտոր հեղեղները՝ կը նետէ անյատակ
վհերու մէջ, թաւալեցներով խորերէն յա-
փունս՝ յափանց ի խորս. կը նետէ սահմա-
նաւոր փոսերու մէջ, իւր շնչով թեթեւակի
ձօճելով զանոնք. կը նետէ ապալեր ժայռից
վերայ, սաստիկ զորովմամբ տապալելով ի
վայր եւ փրփլալից փչրելով ցիր եւ ցան :
Առաջին արարիչն է դա ջրոց : — Կը տես-
նեմ եւ ուրիշ աջ մի յեզր նոյն ժխոր շար-
ժուն լեռանց, նոյն լայծ ապակւոյ, եւ յոտս
նոյն գահավէժ սահանաց, որ կ'առնու կ'ամ-
փովէ զանոնք համանման երանգօք՝ համանը-
ման գեղով մի փոքր կտաւի մէջ : Դա Այ-
վազեանն է, երկրորդ արարիչը ջրոց, եթէ

5/200-4.7.

կարելի է այսպէս բռնել: Մեծ է առաջինն այդ տարեր ստեղծման մէջ, մեծ է երկրորդն անոր գաղանիքը խորապէս բմբռնելու եւ գոլթս բերելու մէջ իւր բոլոր երեւոյթներով: Նկարել զայդ քանի մի հազար անգամ, եւ մին միւսէն տարբեր, եւ բռնել՝ որ «եթէ երեք հարիւր տարի եւս ապրիմ» միշտ նոր բան պիտի տեսնեմ շինելու», մի թէ արարչագործ մտաց անսահմանութիւնը չի՞ յիշեցներ, կամ անոր մասնակցութիւնն մի չի՞ ցուցներ:

Լսեմք արուեստին տեղեկաց դասաստանը: Ռուս բանիբուն քննադատը քանիցս վկայեցին՝ թէ նկարչութեան այդ ճիւղին մէջ Այլազեներին հաւասար ոչ ոք կայ ամբողջ Եւրոպէի մէջ: Եւ հռչակաւորն Ուրասս վեհնէ նորա գծադրածները տեսնելով, իւր հայրենակցին Գիւլգինի՝ զաղիացուց Այլազեներին համար ըսաւ՝ թէ «այսպիսի բան մի իւր բոլոր կենաց մէջ եւ ոչ իսկ մտածեմ է»: Այս բանին լուս եւ մանաւանդ քան զայլս պերճախօս վկայ մ'է եւ այն հանգամանքն, որ մեր ծովանկարչին գործերը զարդարած են որմերն արքունեաց Ռուսիոյ՝ երեք կայսերաց օրով, Գաղիոյ՝ Գ. Նապոլէոնի, Բիւզանդիոնի՝ երկու սուլտանաց ժամանակ, հանգերձ ջերմ գովեստիւք նոյն վեհապետաց ի լուր հեղինակին. եւ որմերը ճեմարանաց Պետրբուրգի՝ սրոյ ուսուցչութեան պատուոյն բարձրացած է գեռ շատ կանուխ՝ 1847ին, եւ Պարսիս եւ Ամստերդամի՝ որոց կաճառորդ է յիսուն տարիներէ հետէ: Իսկ իւր կուրծքը կը պճնեն մեծամեծ շքանշանք եւ դարանը պերճ շքադրամք նոյն արքայից եւ կաճառաց:

Յընթացս իւր ութսունամեայ կենաց կազմած է նա հարիւր քսան պատկերահանդէս, յորոց երկուքն ի Պարսիս եւ երկուքն ի վեհեստ եւ ի Փլորենտիս: Երեք տարի յառաջ այս վերջին քաղաքէս անցնելու՝ այցելելով Պիտեան հռչակաւոր ապարանքը եւ աւրնթեր զեղարուեստական սրահները, ասոնց միոյն մէջ՝ ի կարգի աշխարհիս հոյակապ նկարչաց ինքնագործ կենդանադրացն յանկարծակի տեսայ Այլազեներին այլ. ցնցուեցայ եւ յուզեցայ այս անակնկալ հանդիպմանէս՝ մտածելով, «հնչ մի իտալիոյ եւ աշխարհի մեծա-

նուն դիմաց մէջ»: Փաղաքին ճեմարանը խնդրած էր զայն խրմէ*:

Մեծ ծերունայն գործերը չեն համարուիր, եւ կը տարակուսիմ թէ ինքն իսկ հեղինակը պիտայ անոնց թիւը: Աշխարհիս ամենէն հեռաւոր եւ անծանօթ անկեանց մէջ անգամ հասած են անոնք: Կը ցաւիմ որ հազիւ գոմանս եմ տեսած անոցմէ. թէ եւ այս հանգամանքն ունեցած է յիս իւր օգտակար արդիւնքը՝ զայնս որոշ որոշ պահելու մտաց մէջ: Ո՞վ կը սպասէր՝ ի Հոմո՝ անշուք տան մի մէջ՝ տեսնել նորա մի նկարը, ներկայացնելով գերկիր ի սկզբան իւր ստեղծման: Ահա անոր համառօտ նկարագիրը: Գիշեր մ'է, յաւերժական գիշերը, «խաւար անդնդոց վերայ», որ համատարած ծովը եւ վայրահակ թխաթոյր ամպերը կը պատէ խառն ի խառն իրարու մէջ. «երկրն աներեւոյթ եւ անպատրաստ էր»: Զրեբը կը ծածանին ոչ սաստիկ: Մի անծանօթ կենդրոնէ թեթեւ լոյս մի կը ցոլանայ ամպոց մէջ. եւ տեղ մի՝ կարծես այդ անյայտ կենդրոնն համարուած տեղւոյն մէջ՝ կ'երեւի վեմք մի ի շարժման, կ'երեւի եւ շերեւի. նուրբ աչք պէտք է՝ որ կարենայ նշմարել «հոգիւն Աստուծոյ» որ կը շրջի ջրոց վերայ»: — Թողլով զայս՝ դառնամք նկատել արարչին եւ մարդկան ճարտարութեամբ յարդարեալ երկիրը:

Տեսնած էք Նէապոլսոյ փարոսը. թերեւս բայց ոչ Այլազեներին անոր զգեցուցած կերպարանաց մէջ: Յառաջացած երեկոյ մ'է. — ճշտապէն փարոսը գիշերի զարդն է —: Կապուտակ ծովը կը ծփի. յայն կոյս դաժան վեհուով կանգնած մեկուսի՝ իւր բոցափառ շրթներէն կը ժայթքէ ամբառ թանձրութիւն մի ծխոյ, որ կ'ելնէ բարդ ի բարդ կը պատէ երկինքը. և լուսինն անոնց վառ ի վառ ճեղքերէն անցունելով իւր զեղին լոյսն՝ առանց ինքնին երեւելու, ուրեք ուրեք կ'ոսկեզօծէ

* Մեր վանաց թանգարանի մէջ եւս՝ ի կարգի համաշխարհի հռչակաւոր անձանց գաճեղէն բարձրաքանդակ դիմաց, կը փայլի Այլազեները, վկայ միաբանութեանս առ ինքն ունեցած առանձին մեծարանաց:

տատանող կոհակաց մկանունքը: Այդ ճառադայթից անդրադարձ ցոլացմամբ կը նըշմարուի մերձաւոր նաւ մի, որ դիմէ գայ դէպ ի հակայ փարոսը, որ այնչափ շարժմանց մէջ ինք միայն անշարժ, կարմիր աչքով կը դիտէ անդունդները, առ ինքն կոչելով տաքնապած ճանապարհորդները եւ հովանաւորելով իւր ստորոտը հաւաքուած առաքաստաւորաց: Նիւթոյն հաւասար հրաշալի է հոս եւ գունոց խառնուրդը. իւրաքանչիւրն այդ իրերէն եւ տարրերէն՝ օրուան այդ ժամուն, այդպիսի հանգամանաց մէջ՝ ուրիշ գոյն չէին կարող առնուլ:

Ահա երրորդ մ'այլ, Կոստանդնուպոլսոյ մուսըր լուսնակ գիշերով: Դարձեալ գիշեր. ինչու մեր լեզուի մէջ չկան ուրիշ եւ զանազան անուանք՝ սեպհականելու Այլազեներն ստեղծած գիշերաց, որք բնաւ չեն կրնար նոյն բառիւ բացատրուիլ: Բոսպորի այդ պահը մահաւալ կու տայ ո եւ է գեղեցիկ տիւ մատաղ բնութեան: Սա պարզութիւնն օղոյ, ի թիւ կանց բլրոց գեռ նոր բարձրացած արծաթեայ բոլորակ ափսէն՝ ամպի նուրբ շերտի մի ետեւ, որով կարծես մի թափանցիկ երկով ազդեցուած լինի երկնակամարին վերայ, անոր ոսկի շողից ճապաղումն մեղմիկ սիւրբին հետ ջրոց մանրիկ խաղերուն երեսը, զբօսաւորաց կէս մի ընդ լուսնով եւ կէս մի ստուերի մէջ շողացող նաւակաց հրապոյրը, մեծազանդ նաւաց ոմանց անշարժ եւ ոմանց գնայուն տեսիլն աստ անդ, այդ բոլորը կը յափշտակեն աչքը եւ միտքը. կը խոյանաս անդադար ծովէն ի լուսին, լուսնէն ի ծով:

Նման է աղօր՝ եւ շատ անման՝ տեսած միւս գիշերս: Երկնակամարը ծածկուած է մութ եւ հանդարտ ամպերով, որոց մի բոլորչի բացուածի միջէն կը նայի լուսինն, ընծայելով մի բարձր աշտարակի պատուհանի մէջ կախուած երկկտրական լապտերի մի կախաբոխի երեւոյթը: Իւր տարտամ լոյսը կը բանայ դիմացը, հորիզոնը եւ անոր վերայ սահող քանի մի փոքրկացած առաքաստները, մօտակայ անշարժ եռակայմը եւ թիաւ վարեալ մակոյկ մի, եւ քաղաքի մի մասն կողմնակի: Հոս նկարին փոքրկութիւնը չի արգելուր ճարտար նկարչին՝ ամփոփել իւր

մէջ մեծ ընդարձակութիւն մի տեսարանի՝ համեմատական հեռաւորութեամբք իրաց, որք մի ակնարկով միանգամայն երեւելով՝ ի միասին կը ներգործեն դիտողին վերայ: Երկու հակառակ զգացումներ կը կոռնին քո մէջ. երկնից եկամուտ ամպեղէն առաստաղը կը ճնշէ սիրտդ, եւ ծիծաղկոտ ծովը կը զիւթէ. եւ վերջապէս կը գամուիս կը մնաս հոգ:

Փոխեմք օրուան պահն եւ տարւոյն եղանակը. ուղղեմք մեր աչքեր ծովեզրի մի վերայ, ուր կ'իշխեն աիւ եւ ձմեռն: Անհանգարտ ծովէն խառ խառ փրփուրք կու գան կը մարին ձիւնեղէն սաւանով ծածկուած ափանց վերայ, իրենց հետ բերելով յանձնելով ձկնորսաց ոմանց ձեռքը՝ թափառիկ արկեր, տակառներ եւ այլ նիւթեր նաւաբեկեցոց: Նոցանէ ոչ շատ հեռի կը սահի մեծ նաւ մի՝ վայելչապէս ծռած մի կողին վերայ, ցոյց տալով իւր լայնութիւնը. աւելի հեռի՝ ամպածեւ մառախոյ մէջ կը ձօճին ուրիշ երկուք եւս: Կ'ախորժիս տեսարանին գեղեցկութիւնէն. բայց եղանակին կծու ազդեցութիւնը կը ստիպէ զքեզ խոյս տալ՝ եթէ ամառնային զգեստով ես: Արուեստն եւ բնութիւն կատարելապէս միաբանած են հոս:

Անգամ մ'այլ դառնամք ցամաքը՝ նայել նուիրական Մասեաց: Վսեմ լեռինք վսեմ գրչի հանդիպած: Ստորոտի այս գալար գաշտալայքը Այլազեներն ծովու նախանձը կը շարժեն. կը զգուշանաս մօտենալ՝ որ չկոխես բնութեան հիւսած անդուգական գորգը: Միգի լայն սպիտակ կէս թափանցիկ ժապաւէն մի կը սքողէ ոտներն հակայ զուգին՝ հանդերձ երկու հեռաւոր փոքր պուրակօք: Եւ ահագին՝ այլ գեղեցիկ զանգուածները կապուտակ կու գերով՝ ալեւոր զլիւծը կ'ելնեն կը բարձրանան, փոքրը վերջանալով օղոյ մի գորշ խաւի մէջ, եւ մեծը սուզուելով երկնից կապուտակին մէջ: Կենդանի եւ մեռեալ բնութեանց զուգադրութիւնն ի կատար լեռանց եւ գաշտաց վերայ սքանչելի է: Չես կարծեր զքեզ նկարի առջեւ, այլ նոյն ինքն իրականութեան. ալեւոր Մասեաց հերաց փայլուն սպիտակութիւնը կը շլացնէ աչքդ. մարգաց գարնանային կենդանարար շունչը կ'ուռեցնէ կուրծքդ:

Չեմ ուզեր աւելի խօսել այսպիսեաց վերայ. այլ բաւական կը համարեմ ըսել թէ Այլագետին ընտրած նիւթերը սովորաբար այսպիսի վայրկեաններ են, զորս բնութիւնն ազանութեամբ կը շնորհէ ամենուն՝ բաց ի մեր նկարչէն, համոզուելով թէ գիտէ նա իւր արծուի խորամտիւնը աչերէն մագմ'իսկ չլրիւպեցնել իւր խելութենէն եւ ի շնորհաց: — Թողլով գործերն՝ յառաջ տանիմք մեր խօսքը գործչին վերայ:

Այլագետն՝ ինչպէս ըսի՝ այսօր ութսուն ձմերանց հետքեր կը կրէ իւր գլխոյն վերայ: Անցեալ սեպտեմբերին տօնեց նա իւր վաթսնամեայ ժիւր գործունէութեան յիշատակը. բոլոր Ռուսաստան արքունեօք հանդերձ՝ եւ արտաքինք եւ՝ մասնակցեցան այդ հանդիսին: Միթիթարեան միաբանութիւնս այլ յայտնեց ձերունւոյն իւր խնդակցութիւնն ի ձեռն հեռագրի եւ ներկայացուցի: Ահա ինչ որ գրէ նոյն ներկայացուցիչն, մեր միաբան հ. Համազասպ Սափարեան, հանդիսին վերայ:

«1897 սեպտեմբերի 26ին առաւօտ թէոզոսիա քաղաքն հանդիսաւոր կերպարանք մը առաւ, զարդարուեցաւ զոյնզոյն զօրակներով, գորգերով, կանաչներով, ինչպէս նաեւ նաւահանգստի մէջ ամէն նաւ ու շոգենաւ: Անհատատարի բազմութիւն մը՝ Այլագետիսին պալատէն մինչեւ քաղաքիս դահլիճն, որ հիանալի կերպով զարդարուած էր, երկու կողմէն ժողովուած կը սպասէր ութսուն ամեայ ձերունւոյն յաղթանակաւ անցքը տեսնելու. իսկ հրաւիրեալքն 10էն մինչեւ 11 ժամը կը փութային մօտեւ քաղաքական դահլիճը: Ճիշդ 11 ժամուն երեւցաւ Յովհաննէս աղա Այլագետիսին՝ նահանգապետին եւ քաղաքագլխին հետ՝ զահլիճին յաղթական կամարին առջեւ, եւ մտաւ ներս: Գորդեցաւ դահլիճն ի տես Այլագետիսիւն. ծափահարութիւն մէկ կողմէն եւ զինուորական նուագածութիւն միւս կողմէն. ամէն սիրտ կը խնդար եւ կը տրոփէր: Եւ ահա անցաւ տաղանդաւոր հայ ծովանկարիչն ժալիտ երեսով, յաջ եւ ի ձախ բարեւելով զամենքը, եւ բազմեցաւ իրեն համար պատրաստուած տեղը, որոյ երկու կողմէն նստան քաղաքիս քաղաքական ժողովոյն բոլոր անդամներ. եւ իսկոյն

քաղաքագլխին Լէոնարդոյ Գուրանտէ ելաւ ու կարգաց կայսերական հեռագիրն առ Յովհաննէս աղա, որով կը շնորհաւորէր վաթսնամեայ գեղարուեստական գործունէութեան յորեւեանը, պարգեւելով եւ վարձատրելով Աղեքսանդր Նեւսիի շքանշանով, զոր եւ կը կրէր արդէն իւր լայն կրծքի վերայ: Հազիւ թէ վերջացուց խօսքը, ծափահարութեան հետ միասին, կեցցէներու հետ խառն սկսաւ կայսերական երգը: Յետ որոյ դարձեալ քաղաքապետն ելաւ ու շնորհաւորեց թէոզոսիոյ կողմանէ իւր վաթսնամեայ գործունէութեան յիշատակը, զրուստելով գինքն ոչ միայն իրրեւ առաջին կարգի նկարիչ, այլ եւ իրրեւ բարերար թէոզոսիոյ, որոյ պայծառութիւնն եւ յառաջակիմութիւնն ըստ ամենայնի արդիւնք է իւր անխնայ աշխատասիրութեան ու ջանից, որոյ համար քաղաքըն երախտագիտութեամբ որոշեց բանալ նախակրթական վարժատուն յանուն Այլագետիսիւն, եւ թէ մշտնջենապէս պիտի սորուին երեք աղքատ աղայք ի կրթարանի, յանուն նորա: Բաց աստի քաղաքի կողմանէ ընծայեց թափու արծաթեայ գեղեցիկ ներկառ մի. ապա նահանգապետ Տարբիոյ Գնդապետ Լազարեան շնորհաւորեց իւր եւ ամբողջ նահանգի կողմանէ: Յետոյ կարգաւ եկան ձերունւոյն գլխացը շնորհաւորելու կայսերական գեղարուեստին ակադեմիայ կողմանէ պ. Սոկոլով, լուսաւորութեան նախարարութեան կողմանէ պ. Եզեանց, ծովային նախարարութեան կողմանէ փոխ ծովապետ պ. Օստեղեցիկ, Պետերբուրգի նկարիչ կանանց ընկերութեան կողմանէ տի. կինն Ալուրիար, հարաւային ռուս նկարիչ ընկերութեան կողմանէ պ. Էկիզ, Եալթայի քաղաքական ժողովոյն կողմանէ գեներալ Վիտալի, Պետերբուրգի հայ հասարակութեան կողմանէ իշխան Բեբութով. եւ ասոնք ամէն ալ գեղեցիկ կազմուած թղթակաշներու մէջ գրած ընծայեցին իրենց բարեմաղթութիւնքը: Ապա հետ գհետէ թէոզոսիոյ ամէն ազգէ եւ ամէն դասակարգէ եկան երեսփոխանք ու շնորհաւորեցին: Թէոզոսիոյ ամբողջ լուսաւորչական եւ կաթողիկէ Հայոց կողմանէ ընտրուած էին չորս հոգի, պ. Չեր-

նիքեան, պ. Ալթունճեան, պ. Պապայեան եւ պ. Արութեան, որոց ընծայն շատ գեղեցիկ էր՝ 200 ռուբլի արծանեօք, ամբողջ արծաթէ, ոսկեզօծ եւ հիանալի զրուսեալ, եւ կրնամ ըսել որ ամէն ընծաներէն ճոխ էր: Միջի զրուածը ռուսերէն էր՝ հանդերձ հայերէն թարգմանութեամբ: Այս հանդէսը շարունակեց մինչեւ ժամը 4:

«Երեկոյեան 5 ժամուն սկսան զարձեալ հաւաքուիլ ի դահլիճն, յորում պատրաստուած էին 270 հոգւոյ համար կերակրոյ գեղեցիկ զարդարուած սեղաններ, հրաւիրելոց եւ քաղաքիս մեծամեծաց համար՝ թէ արանց եւ թէ կանանց: Ճիշդ 6 ժամուն մտաւ Այլագետիսին դափնեայ պսակ ի գլուխ, ի մէջ կեցցէներու եւ երաժշտութեան: Սկսան նախամատոյց աղանդերքն ոտքի վերայ, եւ քիչ յետոյ բազմեցան իւրաքանչիւր իւր տեղն ի մէջ ծաղկանց, լուսաւորութեան եւ նուագածութեանց: Յընթացս կսչոց բաժնուեցան փրփրալից գինի, եւ նահանգապետն ոտքի կանդնած քամեց բաժակը վստն կենաց կայսեր, կայսերունոյ եւ ամբողջ կայսերական ընտանեաց. կեցցէներ եւ երաժշտութեան ձայնը մինչեւ յերկինս բարձրացան: Եւ ապա ըստ կարգի խմուեցան բաժակներ նախարարաց եւ այլ մեծամեծաց կենաց: Երբ այդ ամէնը վերջացաւ, ապա ելաւ քաղաքագլխին եւ սկսաւ գեղեցիկ կերպով նկարագրել ու յիշել մի առ մի Այլագետիսիւն տարած յաղթութիւնը թէ ի նկարչութեան, թէ ի բարերարութեան եւ թէ ի քաղաքական գործս, աւարտելով՝ թէ յիրաւի թէոզոսիացիք կը կոչեն զքեզ այժմ իրենց Հայր: Հազիւ թէ վերջին խօսքն արտասանեց, կցուեցան կեցցէներ, եւ ամէնը միասին ոտք ելած քամեցին փրփրալից բաժակներ: Եւ ահա այս վայրկենիս բացուեցաւ բեմին վա-

րագոյրը եւ տեսնուեցաւ թէոզոսիա քաղաքն ի մէջ փառաւոր զարդարուած կանաչներու, ծաղիկներու եւ զոյնզոյն լուսերու, եւ մարմարեայ արձանն Այլագետիսիւն, զոր կը պսակէր նկարչութեան մուսայն, եւ դիմացը ջրոյ աղբիւր մի կը ցայտէր, աղբիւրն Այլագետն:

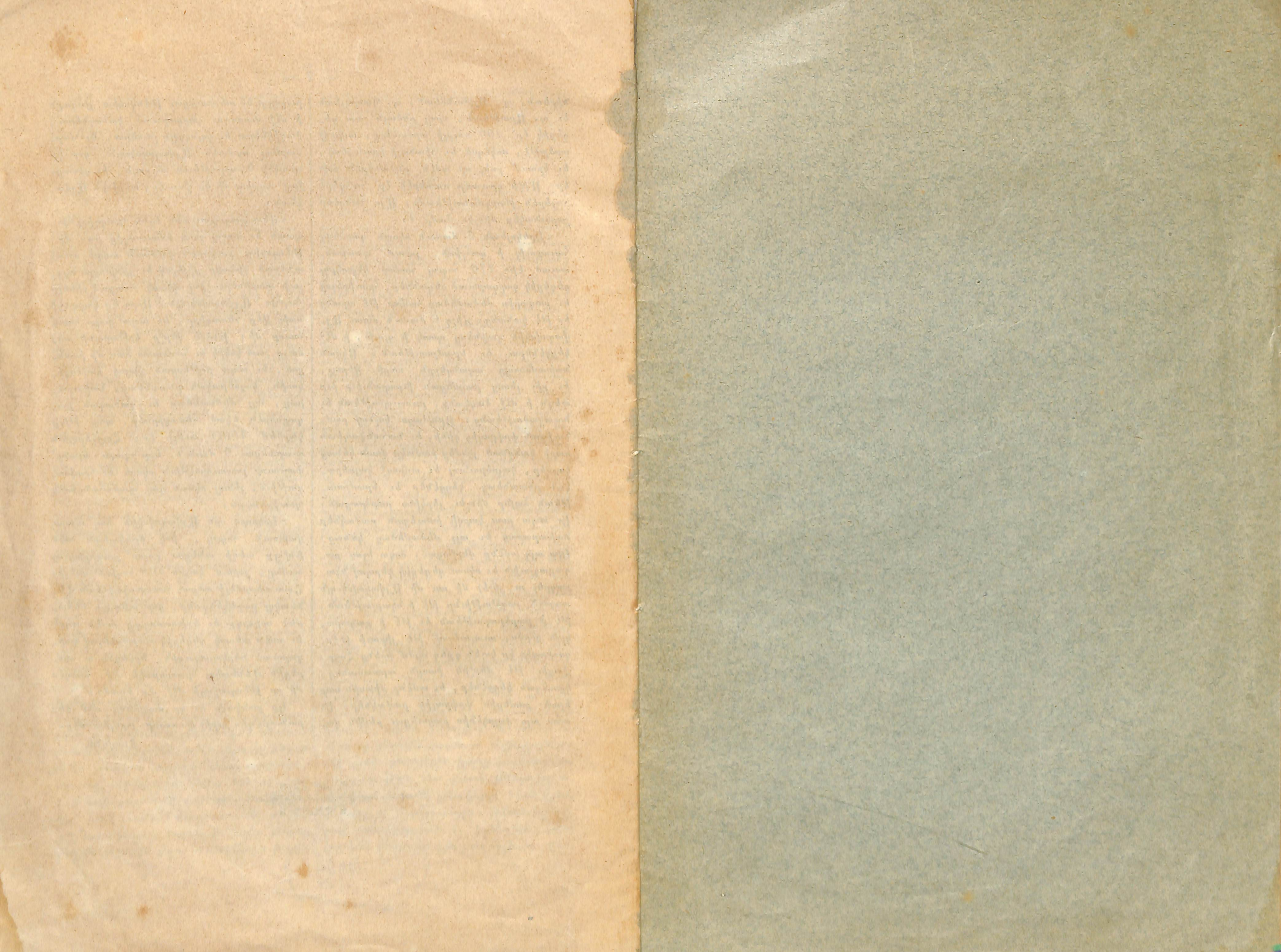
«Յետ քաղաքագլխին ելաւ Գաղղիոյ հիւպատն եւ ասաց շատ խմատայից ճառ մը, թէոզոսիոյ քաղաքին վաթսուն տարի առաջ ունեցած վիճակը յիշելով եւ յընթացս այդչափ տարիներու ինչ վիճակ ստացած լինելը շնորհիւ Այլագետիսիւն: Ապա եւ կարգացի նախ Չեր հեռագրէր, եւ ապա փոքր ոտանաւոր մի: Ինձմէ վերջը կրթարանի տեսուչը շատ կոկիկ եւ համառօտ ճառ մի խօսեցաւ, եւ ապա ընթերցան Հայոց կաթողիկոսին, կայսերական ընտանեաց, նախարարաց, այլ մեծամեծաց եւ զանազան քաղաքներէն եկած հեռագիրներ, որոց թիւը կարծեմ 400էն աւելի էր: Հացկերոյթն աւարտեցաւ 9 ժամուն. երբ դուրս ելանք՝ փառաւոր լուսաւորութիւն սկսաւ եւ հրախաղովիւն. յետոյ սկսան գալ պարահանդիսին հրաւիրեալքն:

«Երկրորդ օրն Այլագետիսին ճաշ տուաւ վաթսուն հոգւոյ, իսկ երեկոյեան մեծ խնջոյք տեղի ունեցաւ բոլոր քաղաքացւոց համար, յորում կային 500 հոգիէն աւելի: Շատ ախորժելի անցաւ հասարակութեան վեներտոյ բարեկենդանը, զոր տեղոյս մեծամեծ օրիորդք եւ երիտասարդք ամէն ազգէ եւ ամէն տեսակ գեղեցիկ տաղանդներով զարդարուած ներկայացուցին, երգեցին ու պարեցին վեներտոյ հրապարակի մէջ. հանդէս մի որ թէոզոսիայի մէջ չէր եղած»:

Կը ցանկամբ եւ կը մաղթեմք մեծ ծերունւոյն գեո ուրիշ փառաւոր յորեւեաններ:

Հացունի

0

2nd

0010006

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0010006

